

Схема призначення пенсії за віком в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»

1. Розмір пенсії залежить від тривалості стажу та розміру заробітної плати.

2. Для обчислення пенсії, для кожного пенсіонера визначається індивідуальний коефіцієнт страхового стажу (в залежності від місяців страхового стажу) та коефіцієнт заробітної плати, який визначається шляхом ділення фактичної заробітної плати застрахованої особи на величину середньої заробітної плати в Україні за відповідний період у розрізі кожного місяця.

3. Страховий стаж обчислюється територіальними органами Пенсійного фонду за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку, а за періоди до впровадження системи персоніфікованого обліку - на підставі документів та в порядку, визначеному законодавством, що діяло до набрання чинності цим Законом (відповідно до ст. 24 Закону).

Отже, до страхового стажу за період до 01.01.2004 р. зараховуються всі періоди роботи, що зазначені у трудовій книжці. Також до страхового стажу зараховується, зокрема, час декретної відпустки, військова служба, навчання у вищих і середніх спеціальних закладах тощо, тобто види трудової діяльності, що зазначені в статті 56 Закону України "Про пенсійне забезпечення".

Після 01.01.2004 р. застрахованими особами, окрім працюючих, є зокрема особи, які отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, особи, які проходять строкову військову службу, тощо. До страхового стажу зараховується також період коли особи отримували допомогу по безробіттю (крім одноразової її виплати для організації безробітним підприємницької діяльності) та матеріальну допомогу у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації.

3.1. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Неповний місяць роботи, якщо застрахована особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню або брала добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови, що сума сплачених за цей місяць страхових внесків є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок.

4. Коефіцієнт страхового стажу, що застосовується для обчислення розміру пенсії, визначається із заокругленням до п'яти знаків після коми за формулою (відповідно до ст. 25 Закону):

$$K_c = \frac{C_m \times 1,35}{100\% \times 12}, \text{ де:}$$

K_c – коефіцієнт страхового стажу;
C_m – сума місяців страхового стажу.

Коефіцієнт страхового стажу з урахуванням періодів до набрання чинності Законом не може перевищувати 0,75, а з урахуванням страхового стажу, передбаченого абзацом другим частини четвертої статті 24 Закону, – 0,85.

5. Для обчислення пенсії враховується заробітна плата (дохід) за весь період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року. За бажанням пенсіонера та за умови підтвердження довідки про заробітну плату первинними документами у період до 1 січня 2016 року або в разі, якщо страховий стаж починаючи з 1 липня 2000 року становить менше 60 місяців, для обчислення пенсії також враховується заробітна плата (дохід) за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу підряд до 1 липня 2000 року незалежно від перерв.

5.1. Заробітна плата (дохід) за період страхового стажу до 1 липня 2000 року враховується для обчислення пенсії на підставі довідки про заробітну плату, а за період страхового стажу починаючи з 1 липня 2000 року – за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку.

6. Заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії визначається за формулою (відповідно до ст. 40 Закону):

$Z_p = Z_c \times (C_k : K)$, де:

Z_p – заробітна плата (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії, у гривнях;

Z_c – середня заробітна плата (дохід) у середньому на одну застраховану особу в цілому в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії. Порядок визначення показників зазначеної заробітної плати затверджується Пенсійним фондом України за погодженням з центральними органами виконавчої влади у галузі статистики, економіки, соціальної політики і фінансів;

C_k – сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу) за кожний місяць

$(K_1 + K_2 + K_3 + \dots + K_n)$;

K – кількість місяців страхового стажу, за які розраховано коефіцієнти заробітної плати (доходу) застрахованої особи.

6.1. Коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи за кожний місяць страхового стажу, який враховується при обчисленні пенсії, визначається за формулою:

$K_z = Z_v : Z_c$, де:

K_z – коефіцієнт заробітної плати (доходу) застрахованої особи;

Z_v – сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Z_c – заробітна плата (дохід) в середньому на одну застраховану особу в цілому по Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії, за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу).

6.2. Сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка відповідно до Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу), визначається за формулою:

$Z_v = Z + Z_d$, де:

Z_v – сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Z – сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, з якої фактично сплачено страхові внески згідно з Законом за місяць, за який розраховується коефіцієнт заробітної плати (доходу);

Зд – сума заробітної плати (доходу) застрахованої особи, розрахована виходячи із передбаченої частиною третьою статті 24 Закону доплати, за місяць, за який визначається коефіцієнт заробітної плати (доходу), і яка визначається за формулою:

Зд = Д / Т x 100%, де:

Д – сума доплати, здійснена відповідно до частини третьої статті 24 Закону;

Т – розмір страхового внеску до солідарної системи у відповідному місяці.

7. Розмір пенсії за віком визначається за формулою (відповідно до ст. 27 Закону):

П = Зп x Кс, де:

П – розмір пенсії, у гривнях;

Зп – заробітна плата (дохід) застрахованої особи, визначена відповідно до статті 40 Закону, з якої обчислюється пенсія, у гривнях;

Кс – коефіцієнт страхового стажу застрахованої особи, визначений відповідно до статті 25 Закону.